

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י"א אלול תשפ"א | דף היומי בבלי: סוכה מג | דף הכולל: יומא עו.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תרל"ד עד סעיף ד'.
מוסר: זכור למרים - פרק י"ג מ"והנה עד כאן" עד "ולפני מי אתה".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יט והנה גמ"ח עד 'ונחזור לענין השבת'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

העצה של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א נגד מכת השריפות | הפתק של הרבי נגד מכת
העכברים | איך לקבל קבלות שיחזיקו מעמד? - 10 כללים חשובים | 2215

על דא ועל הא

**"להקפיד על לימוד הלכות שבת בסעודה" -
התשובה של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א לפני
15 שנה לתושבים שסבלו מגל שריפות בשכונתם**

Aharon Krohn/Flash90

בשליחות תושבי השכונה עלה הנכד למעונו של סבו הגדול שליט"א ושאלו מהי הדרך להינצל משריפות. שר התורה הרהר קמעא ואז השיב כשהוא מצטט את דברי הגמרא במסכת שבת ששריפות מגיעות כתוצאה מחילול שבת. "לכן", אמר לו מרן שליט"א, "צריך להקפיד על לימוד הלכות שבת בסעודה, ולהתחזק בעניינים אלה". הנכד מוסיף בגיליונו השבועי כי אכן תושבי השכונה קיבלו על עצמם קבלות טובות בנושא שמירת השבת ולימוד ההלכות הסעודה יחד עם כל בני המשפחה, וב"ה השריפות פסקו לגמרי.

בתקופה האחרונה פרצו שריפות ענק ברחבי העולם, מדינות רבות נאלצו להתמודד עם גל שריפות שטרם היה כמותו. גל השריפות הגיע במהלך היומיים האחרונים גם לישראל, כאשר שריפת ענק פרצה בהרי ירושלים והיא עדיין משתוללת כאשר כוחות הכיבוי מתקשים להשיג שליטה מלאה על האש. הרה"ג רבי שלמה קולדצקי שליט"א נכדו של מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א מציין בגיליונו השבועי, כי לפני כחמש עשרה שנה פרצו מספר שריפות בשכונת המגורים בה הוא מתגורר, בתים רבים עלו באש באופן לא שגרתי, דבר שגרם לרבים לשאול על מה עשה ה' ככה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בכל פעם אנחנו מופתעים מחדש לגלות, שגם קבלה שנראית לנו קטנה כל כך - אפילו היא גדולה מדי עבורנו. למה אנו נופלים שוב ושוב בטעות הזו?...

איך לקבל קבלות שיחזיקו מעמד? - 10 כללים חשובים

ב. לא להילחם חזיתית

ממילא נובע כלל חדש: אם ננסה להילחם חזיתית בהרגלים שלנו, הם ינצחו אותנו... לכה"פ ברוב המקרים. הרי לא במקרה הם ניצחו אותנו עד עכשיו... למשל: אם אני רגיל לקום ב-7:15 ואני רוצה לקום ב-7:00, אין טעם שאקבל על עצמי קבלה כל כך פשוטה כמו: לקום ב-7:00. זה פשוט לא ילך! סיכוי גדול הוא, שכעבור כמה ימים, את אט אחזור לקום ב-7:15... ננסה להילחם בצורה לא חזיתית: אוכל לקום בשעה שארצה, אבל - על כל דקה שאקום מעבר ל-7:00 אצטרך לתת 1 ש"ח לצדקה, בנוסף למעשר כספים שאני בדר"כ נותן.

נדגיש - נתינת הצדקה הנ"ל אינה עונש אם לא עמדתי בקבלה שלי, אלא היא היא עצם הקבלה! והכי חשוב, היא לא סותרת את ההרגל שלי לקום ב-7:15. היא נלחמת בו, אך לא בצורה חזיתית.

ג. אמצעים טכניים

האם קבלה זו תצליח להחזיק מעמד לאורך זמן? כנראה שגם קבלה זו צריכה חיזוק:

צריך לקבוע לו"ז. קבלה שאין עימה לו"ז, אינה שווה הרבה... צריך לקבוע שאת אותו 1 ש"ח שנאלץ לשלם אם נקום מאוחר מדי, נצטרך לשלם עוד באותו יום, לא יאוחר משעה פלונית (אפשר כמובן לקבוע באופן אחר: לשלם פעם בשבוע וכד').

צריך למצוא מישהו (או משהו) שיזכיר לנו את הקבלה. היום יש לנו אפשרויות רבות: מכשיר סלולרי וכד'.

אחת לכמה זמן צריך לבדוק את האפקטיביות של הקבלה. אולי 1 ש"ח אינו מספיק, אולי ימי שישי ושבת מבלבלים אותנו, וכד'.

יש ליצה"ר דרך נוספת "למסמס" את הקבלות שלנו: להטיל בהן ספקות:

- אוי, לא שמתי לב מתי קמתי...
- לא זוכר האם שילמתי כסף
- היום לא קמתי בגלל אונס- מה לעשות?
- האם מצב כזה נחשב אונס?
- עבר הזמן ועדיין לא שילמתי, ועוד.

כדי להתגבר על בעיה זו, חייבים להחליט מראש, באופן עקרוני, מה לעשות בכל מצבי הספק. אפשר לקבוע שספיקא

הרה"ג רבי יעקב בויס שליט"א ראש כולל 'שבות עמי' בירושלים

כל בן תורה באשר הוא, רוצה לקבל על עצמו קבלות טובות אשר איתן יעבור את ימי הרחמים והסליחות והימים הנוראים. אבל, לכל בן תורה יש ניסיון בקבלת קבלות, והניסיון הוא, לצערנו, בד"כ שלילי... רוב הקבלות לא מחזיקות מעמד. בוודאי לא לאורך זמן. נתבונן נא בעצמנו - כמה קבלות החזיקו מעמד יותר מאשר עד חנוכה?

לענ"ד, זאת הסיבה שכעבור כמה ניסיונות בקבלת קבלות טובות, מתייאש אותו בן תורה יקר. כמה אברכים בני שלושים או בני ארבעים ממשיכים לעסוק ב"קבלות"? החשש גדול, שהמספר קטן...

להלן כמה כללים בקבלת קבלות. כללים אלו נלמדו מפי ספרים ומפי סופרים. ואין חכם כבעל ניסיון... והלוא חז"ל כבר קבעו ש"אין אדם עומד על דברי תורה אא"כ נכשל בהן"...

כל הרוצה, יוכל לחפש ולמצוא ראיות לדבריי מדברי חז"ל. מאידך, כל הרוצה, יוכל לחפש ולמצוא קושיות על דבריי. איני אומר קבלו דעתי, אלא - ירא הקהל וישפוט. "ומנאי ומינייהו תסתיים שמעתתא". יתכן, שהקורא מאמר זה בפעם הראשונה, יתפלא מההתייחסות הרצינית, לדבר שנראה פשוט כל כך. אבל מלחמת היצר, מלחמה רצינית היא, ויש להתייחס אליה כמו אל כל מלחמה אחרת.

א. כוחם של הרגלים

הכלל הראשון ידוע לכל: לא לקבל על עצמנו קבלה קשה מידי. אלא, שבכל פעם אנחנו מופתעים מחדש לגלות שגם קבלה שנראית קטנה כל כך, אפילו היא גדולה מדי... למה אנחנו "נופלים" שוב ושוב בטעות זו? כנראה, כי לא נעים לנו לגלות שאנחנו "כל כך קטנים"...

זהו המכשול הראשון שאותו אנחנו צריכים לעבור: זה לא שאנחנו כל כך קטנים! אלא שההרגלים שלנו הם מאוד חזקים. כנראה אנחנו לא מודעים לכך שכוחות חזקים מאוד פועלים עלינו, ויוצרים את ההרגלים שלנו. א"כ, הכלל הראשון הוא להבין שאנחנו לא קטנים. אלא - ההרגלים חזקים.

לפעמים ההתבוננות וההכרה בכך, תארך כמה שנים!

לחומרא, אפשר לקבוע שספיקא לקולא. אפשר לקבוע ש"ס" דינו כספק. אפשר לחשוב על אופנים אחרים, אבל העיקרון חייב להיות פשוט מאוד, וקל לביצוע.

ד. כישלונות

ניזכר בעיקרון השני: לא להילחם חזיתית. טמון כאן עומק נוסף: אני יוצא מנקודת הנחה שאני אכשל!

מהות הקבלה אינה- מה לעשות כדי לא להיכשל! מהות הקבלה היא - מה לעשות לאחר שנכשלת... שהרי "שבע יפול צדיק וקם".

כך הוא המצב הטבעי והנורמאלי. חשוב להדגיש לעצמנו: אין בעיה בכך שנכשלנו. זה המצב הטבעי. הסיבה העיקרית לכך שהקבלות לא מחזיקות מעמד היא, שלאחר הנפילה הראשונה והשניה אנחנו מתייאשים. אילו היינו יודעים מראש שנפילה הינה מצב טבעי, הרי לא היינו מתייאשים כלל לאחר נפילה. ההיפך הגמור היה קורה: לאחר הנפילה היינו "ששים אלי קרב!" הרי כאן בדיוק מתחילה עבודת חיינו! עד הנפילה, בעצם, עוד לא התחלנו לעבוד... לדוגמא: פלוני מכעיס אותי. האם אקבל על עצמי שלא לכעוס עליו? מה הסיכוי שאעמוד בקבלתי? אבל, אצא מנקודת הנחה שבשלב זה לא אוכל להפסיק לכעוס עליו, לכן אקבל על עצמי שבכל פעם שאכעס עליו אצא מהחדר, או אומר פרק תהילים, וכד'... אוסיף לכך לו"ז, משהו שיזכיר לי, וכן אחשוב על עיקרון שבעזרתו אתייחס לכל הספקות שעלולים להתעורר... ואז, הרי יש סיכוי סביר שאעמוד בקבלה זו. מתי סוף סוף אפסיק לכעוס על אותו אדם? זה יקח קצת זמן, אבל זה יקרה.

ה. לאן לכוון את הקבלה

לפעמים יש להעמיק במקורות ההתנהגות שלנו, ולכוון את הקבלה לשם. למשל: למה אני לא מצליח לקום ב-7:00 - בגלל שהלכתי לישון מאוחר. למה הלכתי לישון מאוחר? כי אני אוהב לפטפט. אולי אפשר / צריך לכוון את הקבלה לשם? כלומר: במקום לכוון את הקבלה לשעות הבוקר, אכוון אותה לשעות הלילה: אני צריך ללכת לישון בשעה מסוימת. אם לא אלך לישון בשעה זו, אשלם קנס וכד'. לפעמים זאת דרך טובה, אבל לפעמים זאת דרך חזיתית, והיא תיכשל.

מה עדיף? לכוון את הקבלה לשעות הבוקר, או לשעות הלילה שלפני? אין על כך תשובה ברורה. צריך לנסות כך ואחרת, ולראות מהי הדרך המתאימה לנו. מומלץ לבחור את אחת הדרכים, ולהחליט שהקבלה שנבחרה היא "לניסיון": ניסיון של שבוע, או שבועיים, ואולי חודש. לקבוע זאת מראש. עם תום תקופת הניסיון, נוכל להחליט באיזו דרך לבחור. ואולי נחליט להאריך את תקופת הניסיון.

ו. לא להתעלם מהצרכים שלנו

כבר ראינו, שחלק גדול מהקושי בשמירת הקבלות נובע

מהקושי בשינוי ההרגלים. לכן ניסינו שלא להילחם חזיתית, ולקחנו בחשבון מראש את האפשרות להיכשל. האמת היא, שאם נצליח לשלב את הקבלה בתוך ההרגלים שלנו, נוכל להתעלות הרבה יותר.

ניזכר שוב בדוגמא שעסקנו בה: אני קם מאוחר כי אני מפטפט בלילה. אולי יש לי צורך בפטפוט הזה? למדתי כל היום כל כך קשה, ואני חייב "להתרענן קצת"?

כנראה, שורש הבעיה הוא שאני לא שולט על הזמן שבו אני מפטפט. אצטרך להחליט: כמה זמן אני מרשה לעצמי לפטפט? עם מי? האם אני מגביל את הנושאים עליהם אני מפטפט? האם אני צריך לפטפט דווקא בשעות המאוחרות של הלילה? האם אני חייב לפטפט מידי יום?

אט אט אני לומד על עצמי, על הצרכים והיכולות שלי. אני גם לומד שהצרכים והיכולות שלי משתנים עם הזמן. אקבל ע"ע קבלה שלא תתנגד לרצון שלי לפטפט, אלא תווסת אותו. הקבלה משתלבת עם ההרגלים שלי. קבלה זו לא תבוא במקום הקבלה שתוארה בפרקים הקודמים, אלא בנוסף לה.

ניזכר בדוגמא השניה שהבאנו לעיל: פלוני מרגיז אותי. מה מרגיז בו? בד"כ מדובר על אדם שלא מסכים או שלא מבין אותי. לעתים רחוקות מדובר על אדם שממש מציק לי. אשאל את עצמי: למה כה חשוב לי שהוא יבין אותי ויסכים איתי? האם אני יכול לספק לעצמי צורך זה גם בלעדיו? אמצא את הדרך לספק את הצרכים שלי בדרך אחרת. אווסת אותם. לא אתן להם לצאת מכלל שליטה. קבלה זו לא תבוא במקום הקבלה שתוארה בפרקים הקודמים, אלא בנוסף לה.

ז. החיים היומיומיים

נעבור לבעיות מורכבות יותר: מה יקבל ע"ע אדם שמרגיש שהוא לא מכוון מספיק בתפילה? מה יקבל ע"ע אדם שמרגיש שקשה לו להתרכז בשיעור? האם הוא מסוגל להכריח את עצמו לכוון בתפילה או להתרכז בשיעור? כבר ראינו שלא מומלץ להילחם חזיתית ביצר הרע. אז מה כן? ננסה לבדוק, האם יש תחומים בהם אנחנו מסוגלים להתרכז: קריאת ספר או עיתון, משחק, וכד'. נבדוק, במשך כמה זמן אנחנו מסוגלים להתרכז.

קיים סיכוי גדול שנגלה שבתחום שאנחנו מרגישים שהוא חלק מהחיים היומיומיים שלנו, אנחנו מתרכזים. אבל בתחומים כאלה שאנחנו מכריחים את עצמנו לעסוק בהם, אך הם לא חלק מחיינו היומיומיים, קשה לנו להתרכז. לא כל כך נעים לנו הגילוי שהתפילה אינה חלק מהחיים היומיומיים שלנו: אני חייב להתפלל, ומתפלל, ואפילו משתדל לקיים את כל המצוות שקשורות בתפילה, בהידור. אבל - זה לא חלק מהחיים שלי... החיים שלי הם המשפחה, החברים, התחום שבו אני עוסק: לימוד או עבודה... וזהו. אין ספק, התפילה היא משהו נוסף. חשוב, אפילו חשוב מאוד - אבל תוספת.

האם אני יכול להפוך את התפילה לחלק מהחיים? כן! האם

בשעת השיעור. לשם כך עלינו להבין האם השיעור הזה באמת חשוב לנו. ועוד קודם לכן, עלי לבדוק: מה המטרה שלי בלימוד כל סוגיא. כלומר "לאן אני רוצה להגיע". למשל: האם המטרה שלי היא לדעת "הלכה למעשה"? אולי המטרה שלי היא להקיף ולזכור את כל שיטות הראשונים? או - לדעת את "הרייד" של הסוגיא?

רק אחרי שהמטרה שלי ברורה, אוכל לשאול את עצמי: האם השיעור אכן משרת את המטרה הזאת? (אם התשובה תהיה שלילית, עלי לשאול את עצמי - אז למה להקשיב לשיעור.... ואהיה חייב למצוא לעצמי תשובה לשאלה זו. בסעיף זה אנחנו יוצאים מנקודת הנחה שהתשובה היא חיובית). יש להניח שכך, אט אט יתעורר בי הרצון להקשיב לשיעור, כדי להגיע למטרה שאני עצמי הצבת.

י. מהי המטרה?

אחרי שעמלנו כל כך להכיר את עצמנו, את חברינו, ואת התפילה והלימוד שלנו, הגיע הזמן לנסות להכיר טוב יותר את הקרוב לנו ביותר: את ריבוננו של עולם. את אבינו. את מלכנו. הקב"ה מדבר אלינו לא רק דרך התורה, אלא גם דרך כל מקרה ומקרה שקורה לנו. דרך כל דבר ודבר שאנחנו רואים, שומעים וחשים. דרך כל מחשבה שעולה במוחנו. מי הראה לנו? מי השמיע לנו? מי העלה מחשבה זו בדעתנו? הכל הכל הכל - ריבוננו של עולם!!

והדברים פשוטים וברורים. עלינו לזכור כל זאת. גם בחיים היומיומיים שלנו.

- קשה לקום ב-7:00 - למה ה' נטע בי קושי זה? מה מטרת הקושי? מה מטרת הבורא?
 - לא מצליח להשתלט על רצוני לפטפט? למה ה' נטע בי תאוה חזקה כל כך? יש לכך מטרה? עשויה להיות בכך תועלת?
 - מישהו מכעיס אותי - למה ה' גרם לכך? מה מטרתו? מה הוא רוצה ללמד אותי?
 - קשה לי להתרכז בתפילה או בלימוד? האם יש מטרה לקושי הזה, מעבר לקושי עצמו?
- נזכור שהקב"ה מביט בנו, "מבין ומאזין, מביט ומשיב", וצופה - האם אנחנו מצליחים להגשים את המטרות שהוא קבע לנו. המטרות שטובות לנו.
- נוכל להציע קבלה אחת פשוטה: להקדיש מעט זמן, מידי יום, ע"מ לנסות למצוא תשובות לשאלות אלו. והיה זה שכרנו!!!

(המאמר הופיע בתוך 'אוסף גיליונות' שופטים תשע"ח)

אני רוצה להצליח בתחום העיסוק שלי - לימוד או עבודה? עם המשפחה והחברים? לשם כך יש את התפילה! ולא רק תפילת שמו"ע, אלא גם כל החלקים האחרים של התפילה - שהם בעצם הקדמה לתפילת ש"ע עצמה.

אוכל לקבל על עצמי: לחשוב, אילו חלקים בתפילת שמו"ע משמעותיים לגביי. קבלה ע"פ הכללים דלעיל. לחשוב, וגם: לכתוב בדיוק, אילו קטעים משמעותיים לחיים שלי. לו"ז - מתי אני כותב זאת, באיזה יום ובאיזה שעה. מה אני עושה עם מה שכתבתי - האם אני קורא זאת, מתי, באיזה תדירות, וכו'. המטרה היא להפוך את התפילה לחלק מהחיים היומיומיים שלי.

ת. לימוד

נחזור לבעיה השניה שהעלינו בסעיף הקודם: אני לא מצליח להתרכז בשיעור. אשאל את עצמי: האם השיעור הוא חלק מהיומיום שלי? אולי הסוגיא בעיון לא חשובה לי כל כך, ואני מתרכז יותר בלימוד אחר: בקיאות או הלכה. אולי הסוגיא בעיון אמנם חשובה לי, אבל הלימוד העצמי שלי חשוב לי יותר. אולי הבעיה היא שקצב הלימוד שלי הוא שונה.

קשה להניח שאוכל להתרכז בשיעור. לכן, עומדות בפני 4 אפשרויות עקרוניות:

להתאים את הלימוד שלי לשיעור. להתייחס לשיעור כהכנה. להתייחס לשיעור כסיכום. לוותר עליו.

ט. הבנת האחר

לאחר שהתרגלתי במשך תקופה ארוכה להכיר את הצרכים שלי, ולשלב את הקבלות בתוך חיי היומיומיים, אוכל לעלות לשלב הבא, ולנסות להבין גם את הצרכים של הזולת.

ניזכר באדם שהכעיס אותנו: ניסיתי להבין את הצרכים שלי, ולשלוט עליהם. כעת אנסה להבין את הצרכים של אותו "אדם המכעיס". אקבל על עצמי לעשות כל מאמץ כדי להבין אותו: מה הוא חושב? מה הוא טוען? מה הוא רוצה? מה חשוב לו?

קבלה זו היא בלי "אמצעים טכניים". לכן אוכל לקבל אותה ע"ע בצורה הבאה: בכל פעם שאני נתקל בו, עלי לכתוב משהו שלמדתי עליו. אפשר להגביל קבלה זו למשך תקופה מסוימת. המטרה של קבלה זו היא לעקור מהשורש את הכעס שנמצא בתוכי. ככל שאבין טוב יותר את הזולת - אני עצמי ארוויח. הכעס יעלם, ואהפוך להיות אדם טוב יותר. רגוע יותר. האם אפשרי מיד בתחילת הדרך לקבל על עצמי קבלה זו? אולי. אפשר כמובן, לנסות.

ע"פ אופן זה, ננסה לקבל ע"ע קבלה הקשורה לחוסר הריכוז

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

עם שאיפות אפשר להגיע רחוק! - סיכמתי את השיחה בפני התלמידים. והנה, בחור אחד מסוף החדר מרים אצבע רועדת ואומר לי: "הרב, אני הבן של הנגר!"

"התרגשתי. כבר לפני 12 שנים, בעודו ילד, הכין לו הקב"ה את הסימן השמימי שיישלח לו היום"

בחורים יקרים - סיכמתי, בתקווה גדולה שהשיחה עשתה רושם - עם שאיפות אפשר להגיע רחוק! והנה, אחד הבחורים מסוף החדר מרים אצבע רועדת ואומר לי: "הרב, אני הבן של הנגר!" הייתי המום, וגם נבהלתי מעצמי. מה עשיתי? התחלתי לשחזר את דבריי, ולבדוק שמא אמרתי משפט לא מחמיא על הנגר. באותו רגע הצטערתי שלא שיניתי את הפרטים כפי שנכון לעשות, אבל המעשה כבר סופר, והבחור לפני, ומה שנשאר זה להשתדל להשאיר טעם טוב לפחות עכשיו.

"הרב", ממשיך הבחור ואומר לי, "כמו שהרב יודע, אני בעל תשובה, והיה לי קשה מאד למצוא את הישיבה שמתאימה לי. עברתי כבר בין כמה ישיבות, ואתמול הגעתי לכאן. מאז שאני כאן יש לי הרגשה יותר טובה, אבל עדיין לא הייתי בטוח שזאת הישיבה שלי. התפללתי וביקשתי מה' שייתן לי סימן שאכן זהו המקום שלי."

"והנה היום, בסך הכול ביום השני שלי בישיבה, אני יושב בשיעור ושומע איך הרב מספר באריכות את קורות המשפחה שלי! בדיוק היום, בדיוק הדיבורים האלה. הרי זה ממש סימן בשבילי שזאת הישיבה שבה מתאים לי ללמוד."

התרגשתי. בזמן שישבתי עם האבא והדודים של הבחור, הוא היה ילד, וכבר אז הכין לו הקב"ה את הסיפור הזה, שסייע בידו לקיים את משאלת הלב העמוקה: "שבתי בבית ה' כל ימי חיי".

(גיליון 'השגחה פרטית')

סיפורו של צבי ממודיעין עילית: ברוך ה' אני זוכה ללמד בישיבה של בעלי תשובה. לפני שתיים עשרה שנים נסעתי עם אחי לדימונה, כדי לסייע לו ברכישת דירה. החוזה נערך מול ארבעה אחים שהיו בעלי הדירה, לאחר שקיבלו אותה בירושה מאביהם.

מכיוון שהיו כאן כל כך הרבה מעורבים, ונדרשו גם מסמכים שקשורים בצו הירושה, בטאבו ובעוד כמה עניינים, שהינו אצל עורך הדין זמן רב מאוד: כחמש שעות. ישבנו בחדר אחד עם האחים, שאינם שומרי תורה ומצוות אך מכבדים מסורת, וכך התפתחה בינינו שיחה.

ערכנו אתם היכרות, וכך למדנו על חייהם. האחד, מכובד ומעונב, הוא טייס. השני - נגר, השלישי - נהג מונית, והרביעי - מוכר בדוכן פלאפל בתל אביב. ההבדלים זעקו. השוני בין האחים היה כה בולט, שהמשכתי והתעניינתי איך הגיע כל אחד מהם למשרה שלו. תכננתי להשתמש בתובנות שעלו מהשיחה אתם, בשיחותיי עם הבחורים בישיבה שבה אני מלמד. בסופו של דבר השתכנה החוויה ההיא בירכתי מוחי, ולא עשיתי בה שימוש.

עברו שתיים עשרה שנים. באחד הימים ארע מקרה כלשהו שהשפיע על האווירה בישיבה, והחלטתי כי עכשיו חשוב יותר להעביר שיחת מוסר לבחורים. בשיחתי סיפרתי להם על המפגש עם אותם ארבעה אחים, אותו זכרתי ממש כמו היה זה אתמול, עם כל הפרטים. המסר היה ברור - כולם יצאו מאותו הבית, ומה שגרם להבדל העצום בין האחים היה השאיפות שלהם.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

"דעו, אם תחליטו בהחלטה של ממש לקבוע עיתים לתורה מהיום עד ראש השנה, וכבר ממחר בבוקר לאחר שחרית תחפשו חברותא וכן שיעור בכל לילה - תראו מה שיקרה בראש השנה!..."

כך דרש הגה"צ רבי שלמה ברעוודה באחת הקהילות בארה"ב לפני ר"ה. לאחר כמה שנים כשהגיע לשם שוב, ניגש אליו יהודי וסיפר לו כי הוא נהג כדבריו, ובדיוק כך אירע...

'כן', ויקבע אתך, ואשתו תחזק את אשתך, והבנים והבנות יחזקו את צאצאיך, עד שבסוף השנה פשוט תשתומם איזו עליה גדולה ברוחניות הייתה לך במשך השנה!

"כל זה יקרה בגזירת ראש השנה, כך אמרתי להם.

"לאחר שלוש או ארבע שנים שבתי לארה"ב, ופלוני, ידוע כאיש ציבור נחמד ונעים הליכות, נכנס לבקרני ואמר לי: הייתי נוכח בשיעור ההוא, ודיברת ממש אלי. כי כבר למחרת בבוקר רצתי אל הרב ושאלתי אותו אם יש לו חברותא בשבילי, והתעניינתי באיזו שעה הוא נותן שיעור בדף היומי וכו', והתחלתי תיכף ומיד כי פחדתי להשתהות.

"ובשמחת תורה ניגש אלי פלוני... ונקב בשמו המפורסם כלמדן שגמר את הש"ס, והוא גם איש ציבור שעבר להתגורר בשכונתנו מחמת חינוך ילדיו, ושאל: האם אתה רוצה לקבוע לימוד יחד מדי ערב ובשבת בבוקר שעה לפני התפילה?... דבר כזה כמעט שלא יתכן בארה"ב, מי קם שעה לפני התפילה? והוא דרש את זה. הגבתי: אתי?!... האם אתה מכיר אותי? והוא ענה: 'כן', דוקא איתך! וכמובן שאין לתאר את השינוי שנעשה בי מאז בחיים הרוחניים שלי.

"צדקת מאוד בדרשתך! אכן, ראש השנה קובע!"

(הרב א' חפץ, מוסף שבת קודש כי תבוא תשע"ד)

מתוך דרשתו של הגה"צ רבי שלמה ברעוודה לפני ראש השנה: "הגעתי לארה"ב לפני ר"ה, ביקשו ממני לדרוש ברבים. אמרתי להם בדרשה: האם אתם מאמינים בעומק לבכם שראש השנה קובע משהו, או לא. אם אתם מאמינים בכך, אומר לכם משהו: יושבים כאן יהודים נחמדים מאוד, עוסקים בצרכי ציבור מפורסמים, אבל אולי יש ביניכם כאלה שהתרשלו קצת בקביעות עיתים לתורה. באים לפעמים לדרשה, שומעים לפעמים קצת משניות, אבל לא קובעים עיתים לתורה.

"דעו, אם תחליטו בהחלטה של ממש לקבוע עיתים לתורה מהיום עד ראש השנה, וכבר ממחר בבוקר לאחר תפילת שחרית תחפשו חברותא וכן שיעור בכל לילה, ותקבלו על עצמכם להיות קבועים בו, דהיינו לא להעדר שבוע שלם משיעור מחמת שיש חתונה וערב של שבע ברכות, או יום אח"כ ניחום אבלים רח"ל, אלא תבואו לשיעור בקביעות ותתחילו מיד - תראו מה שיקרה בראש השנה!

"הקב"ה יפסוק שצריך לעזור לכם לקבוע עיתים לתורה ולהשתלם בתורה ומעשים טובים, ותווכחו כי במשך ימים אלו או אחרי סוכות, ייגש אליכם אדם למדן ויאמר: אולי אתה רוצה להיות חברותא שלי? ואתה תשתומם, הרי אני רק מתחיל בגמ' ואתה למדן, האם אתה באמת רוצה ללמוד איתי? והוא יאמר

יומא דהילולא

בדרכו חזרה לביתו לא הצליח ר' ענזיל להתאפק. הוא פתח את הפתקה שקיבל מידיו של הרב מנאסויד, הציץ במה שנכתב בתוכה, ונותר על עמדו משתומם...

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי אברהם יהושע פריינד זצ"ל אב"ד נאסויד - י"א באלול תרצ"ג

היו לכיוון ביתו של רב העיר הגאון הנודע רבי אברהם שלמה כ"ץ זצ"ל. הוא הקיש קלות על הדלת. כעבור דקה היא נפתחה. "ר' ענזיל", קרא הרב בלבביות, "בא היכנס פנימה". ר' ענזיל היה הבלן דמתא, הממונה על המקווה בעיירה ריסקווא. "רבנו",

שמעון טיקוצקי

היה זה ערב חורפי גשום וסגרירי. גשם כבד שטף את בתי העיירה הקטנה ריסקווא שבהונגריה. אדם אחד צעד ברחוב השומם, עטוף במעיל פרווה ולבוש מגפיים גבוהות, פניו מועדות

פתח ר' ענזיל בפנים שמחות, "מגיע לי מזל טוב, נולד לי בן בשעה טובה".

נהרה השתפכה על פניו של הרב. "מזל טוב, מזל טוב, תזכו לרוות ממנו הרבה נחת", איחל הרב מעומק לב. "רבי", הוסיף ר' ענזיל, "ברצוני לכבד אתכם לשמש כסנדק בביתנו של בננו הנולד". הרב נעתר מיד לבקשתו והבלן יצא שמח וטוב לב.

בשמונת הימים הבאים הוסיף הגשם לרדת כמעט ללא הפוגה. בוקר יום הברית הגיע, לאחר תפילת שחרית פנה הרב אל אבי הבן ר' ענזיל הבלן, ולחש באוזנו קצרות: "ר' ענזיל, רצוני לטבול במקווה לפני הברית בטרם אתכבד בסנדקאות". ר' ענזיל השפיל את עיניו ולא אמר דבר. זו לא הייתה בקשה של מה בכך. גם הרב עצמו ידע זאת. מימיו של המקווה בריסקווא נבעו ממעיין מים טבעי שזרם בעיירה, חימום המים היה אחד מתפקידי המפרכים ביותר של הבלן. היה עליו להבעיר גזעי עצים לא מעטים כדי להעביר ולו במעט את צינת המים. גם בימות הקיץ החמים לא הייתה זו מלאכה פשוטה, על אחת כמה וכמה בימות החורף, כשהמעיין עצמו התכסה בשכבת קרח עבה, או אז הייתה העבודה קשה שבעתיים.

במקרה הנוכחי הייתה העבודה כפולה ומכופלת. הגשמים הרבים שירדו בימים האחרונים הרטיבו כהוגן את גזעי העצים המשמשים לחימום מי המקווה. כמעט בלתי אפשרי היה להבעיר אותם במצב כזה. "יסלח לי כבוד הרב", גמגם הבלן, "מדובר בבקשה שכמעט לא ניתן לעמוד בה. ללכת לחמם עכשיו את המקווה זו עבודה מפרכת".

"חבל, חבל מאד", מלמל רבה של ריסקווא בהשלמה. "טבילתו של הסנדק לפני הברית חשובה מאוד. הרב מנאסויד, הצדיק רבי אברהם יהושע פריינד היה אומר, כי היום בו משמש אדם כסנדק הריהו כיום טוב עבורו כפי שמבואר בשולחן ערוך סימן תקנ"ט, ועל כן ראוי מאוד לטבול ביום כזה לפני קיום המצווה".

אוזניו של הבלן כבר לא שמעו את הדברים הבאים. מוחו היה שקוע במילותיו הראשונות של הרב. "האם שמעתי נכון?" שאל הבלן בהתרגשות את הרב, "האם הזכרתם בדבריכם את שמו של רבה של נאסויד?"

"אכן", השיב לו הרב, "את הדברים האלו שמעתי מהגאון מנאסויד".

"אם כך", קרא הבלן בהתלהבות, "הריני חוזר בי ממה שאמרתי. מיד ארוץ ואחמם עבורכם את המקווה. אם הרב מנאסויד אמר כך, חובה לקיים את דבריו".

קעת היה זה תורו של הרב להשתומם עמוקות. "מניין מכירים אתם את הרב מנאסויד? מה גרם לכם להתרגשות כה גדולה?" שאל הרב את ר' ענזיל.

"אם הרב מבקש לשמוע, הבה ואספר לכם את הסיפור שאירע לי לפני שנים רבות במלואו", השיב ר' ענזיל, תלה את עיניו בנקודה רחוקה כמי שחוזר שנים רבות לאחור והחל לספר את סיפורו.

יהודי שחוח גב צעד בשביל המתפתל בואכה ריסקווא, פניו היו שזופות, רגליו בצקו מרוב נדודים, אך לבו היה מלא סיפוק ושמחה. ברוך ה', זמזם לעצמו שוב ושוב בניגון עליו, השנה היו לילדים נעליים לחג הפסח. לא עוד בלואי סחבות וסמרטוטים, נעליים חדשות של ממש.

האיש היה כמובן ר' ענזיל מיודענו, מספר המעשה. החורף של אותה שנה לא היטיב עם ר' ענזיל, הוא איבד את כל כספו והפך לעני ואביון. את ימות החורף עוד הצליח להעביר איכשהו מנדבת לבם של יהודים רחמנים שתמכו בו, משקרבו ימי האביב וחג הפסח נראה באופק, החליט ר' ענזיל בלב כבד לצאת ולפשוט יד בעיירות הסמוכות, אחרת יאלצו חמשת בניו ובנותיו לקבל את חג החירות ברגליים יחפות, פשוטו כמשמעו.

אחרי כמה שבועות של נדודים היה בכיסו סכום כסף מספיק לרכישת הנעליים. הוא שב לעיירתו שמח וטוב לב, נטל את בני משפחתו אל הסנדלר המקומי, זה לקח את מידות כפות רגליהם המדויקות כשהוא מבטיח לייצר להם נעליים חזקות במיוחד, כאלו שיחזיקו מעמד לכמה שנים.

הנעליים החדשות הוטמנו בגומחה חבויה בבית, שם יישמרו עד חג הפסח המתקרב.

חלפו כמה ימים. בוקר אחד בשעה מוקדמת, עוד בטרם הקיצו בני הבית מיצועם הדל, החרידה את הבית זעקה מרה. אחת מבנות הבית הצעירות בקשה לשזוף את עיניה לרגע בעליה החדשות, וזו הזעיקה בקולה את כל בני הבית. ר' ענזיל זינק ממיטתו, נטל את ידיו ומיהר אל המקום, הביט לרגע וכמעט שהתמוטט וקרס ארצה. עיגולים שחורים חגו סביב עיניו. רצועות לעוסות של עור שחור ומבריק, שאריות סוליות ועקבים, נחו בעליבותן על הרצפה. זה כל מה שנותר מחמשת זוגות הנעליים היקרות. שבועות ארוכים של נדודים וחזזור על הפתחים הלכו לטמיון בין ליל.

זעקות שבר נשמעו מכל עבר. לאיש מבני הבית לא היה ספק מי עולל זאת. ביתו של ר' ענזיל האביון משופע היה בעכברים וחולדות למכביר. ברור היה שידם, או ליתר דיוק שיניהם החדות, היו במעל.

פניהם הנפולות של בני הבית לא הותירו לאבי המשפחה ר' ענזיל ברירות רבות. עוד באותו יום צרר מחדש את צקלונו הדל והעמיס אותו על שכמו. לקראת ערב יצא שוב לדרך הארוכה. כיסיו היו ריקים ומרוקנים, הוא עשה את הדרך רגלית, טיפס בהרים וירד בגאיות. בסביבות השעה 2:00 בלילה הגיע לעיירה קטנה ושמה נאסויד.

העיירה כולה עטופה הייתה בשמיכה לילית שחורה. לא היו בה עדיין פנסי רחוב חשמליים. בתי העיירה אף הם היו חשוכים, רק מאחד הבתים הסתנן אור קלוש, אור של נר בוער. היה זה ביתו של רב העיר רבי אברהם יהושע פריינד, ששכן על גבעה קטנה שהשקיפה על כל בתי העיר.

ר' ענזיל צעד בעקבות האור עד שמצא את עצמו עומד ליד חלון הבית.

ההמלצה שנתן לו, אחר שטח בפניו את הדאגה המקננת בלבו: "כבוד הרב, ברוך ה' יש לי את הכסף לרכוש נעליים חדשות, אך הבעיה טרם נפתרה לגמרי. העכברים והחולדות הרי משוטטים עדיין בביתי ללא כל מפריע, אם כן מה הועילו חכמים בתקנתם, כלום ייתכן שכל עמלי שוב יהיה לשווא?"

הרב לא השיב לו על דבריו, ניגש אל ארון הספרים, שלף מתוכו ספרים רבים בזה אחר זה והניחם על שולחנו. דקות ארוכות התעמק הרב בערמת הספרים שלפניו, דפדף ביניהם אנה ואנה כשעל פניו ארשת של כובד ראש וריכוז רב. לבסוף נטל משולחנו פיסת נייר קטנה, טבל את קולמוסו בדיו ורשם עליה כמה מילים ספורות, אחר קיפל את הפתקה והושיט אותה לידי ר' ענזיל. "קח את הפתקה הזו", אמר הרב לר' ענזיל, "תחוב אותה בתוככי המחילה דרכה חודרים העכברים לביתך, וה' יעזור".

ר' ענזיל הודה לרב ויצא בחזרה הביתה. בדרכו חזרה לא יכול היה להתאפק, פתח את הפתקה, הביט במה שנכתב בתוכה והשתומם. בפתקה הופיע שמו של הרב מנאסויד - אברהם יהושע בן חנה מלכה.

מיד בבואו לביתו עשה כהוראתו של הרב מנאסויד, הניח את הפתקה המקופלת בפתח מאורת העכברים, וזו פעלה מיד את פעולתה הסגולית. מאותו יום והלאה לא נראו יותר עכברים בביתו של ר' ענזיל.

"נו", סיים ר' ענזיל את סיפורו המופלא באוזני רבה של ריסקווא, "כעת מבינים אתם מדוע כה התרגשתי לשמוע את שמו של הרב מנאסויד יוצא מפיכם. אם הרב מנאסויד הורה כך, מוכן אני לעשות ככל אשר יושת עליי", הפטיר ר' ענזיל ורץ בשמחה לחמם את מי המקווה עבור טבילתו של הסנדק.

מקור: 'הדרת קודש' לרבי אפרים פרידמן סאטמאר, תש"ב.

(המבשר תורני כי תצא תשע"ד)

מסיבה כמוסה עמו, מקפיד היה רבי אברהם יהושע רבה של נאסויד שלא יתלו וילונות על חלונות ביתו, הודות לכך יכול היה ר' ענזיל להביט בקלות לתוך סלון הבית. המחזה שנגלה לעיניו ריתק אותו. יהודי בעל צורה ישב שקוע בלימודו, ספרים רבים וגדולים פתוחים לפניו, אור נרות צהבהב מאיר את חדרו.

הוא ניסה להסיט את תשומת לבו של בעל הבית, אך ללא הצלחה. בינתיים הקור בחוץ הלך והתגבר. ניסה ר' ענזיל להקיש בדלת, אך איש לא ענה לו. בלית ברירה לחץ בעצמו על הידית, זו להפתעתו נענתה ונפתחה בקלות.

לו היה ר' ענזיל מתושבי המקום, כי אז לא הייתה בלבו כל תמיהה על כך, יען כי הדלת בביתו של רב העיירה לא הייתה נעולה לעולם על מפתח. כך נהג תמיד רבה של נאסויד.

רק כשנכנס אל החדר פנימה הרגיש בו הרב. "שלום עליכם", קידם הרב את ר' ענזיל בחמימות, "מה מביא אתכם הנה?"

הרב האזין לסיפורו, בעודו שופת לו משקה חם ומציע עבורו מיטה נוחה. "לכו לישון", הורה לו הרב והצביע על המיטה, "מחר בבוקר אכתוב עבורך המלצה שתסייע לך לאסוף מעות".

השכם בבוקר קם ר' ענזיל משנתו, עוד לפני שיצא מהבית לבית הכנסת הושיט לו מארחו רב העיירה מכתב המלצה כתוב וחתום בכתב ידו בתוספת סכום נכבד. מתפללי בית הכנסת שראו בידו את ההמלצה בכתב ידו של רבם הנערץ, מיהרו והושיטו לו סכומי כסף גדולים. בתוך שעה לא ארוכה היה בכיסו כל הסכום הדרוש לקניית חמש זוגות נעליים חדשות לבני משפחתו.

שמחתו של ר' ענזיל הייתה גדולה. בחלומותיו הטובים ביותר לא תיאר לעצמו שכבר ביום הראשון יעלה בידו לקבץ את כל הסכום. אך שמחתו לא הייתה מושלמת, חשש עמוק העיב על הצלחתו הגדולה.

הוא חזר לביתו של הרב מנאסויד, הודה לו מקרב לבו על

סגולות וישועות

בפרט בדירות שכורות, אירע רבות שלאחר בדיקה התברר שהמזוזות בקושי כשרות, בלשון המעטה, ולאחר החלפתן במזוזות מהודרות הגיעה הישועה בחסדי שמים

הסגולה הבדוקה והמנוסה, שהיא אף חיוב הלכתי ומנהג ישראל מקדמת דנא במיוחד לחודש אלול

מחפשים דווקא סגולות השייכות לחודש אלול, בימים שיהודים עסוקים וטרודים כיצד ירצה עבד את אדונו, לקראת יום הכסה שבו כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון ונכתבים בספר החיים - הנה לנו הסגולה ההלכתית שנקבעה במיוחד לחודש אלול. כפי שמובא, נהוג היה בקהילות ישראל לבדוק את המזוזות בימים אלו, בחודש הרחמים והסליחות. כך גם את התפילין היו

אנו חיים בדור של סגולות. אנשים אצים ותררים אחר סגולות ומסגולות שונות, כאשר לא תמיד מדובר בסגולה מאומתת ומעוגנת במקורותינו הקדושים.

אך ישנה סגולה, בדוקה ומנוסה, אשר יסודתה בהררי קודש. הסגולה של בדיקת מזוזות היא הלכה ברורה שנפסקה למעשה, שיש לבדוק את המזוזות פעמיים בתוך שבע שנים. ואם אנו

ומטה. המזוזות הקבועות בדירות אלו, ברבים מהמקרים המקור שלהן אינו ידוע בבירור. או שאחד השוכרים הקודמים הביא אותם מאנשהו, או שבעל הדירה רכש אותן מתוך לחץ במחיר מוזל, והדבר טעון בדיקה.

ידועים המון סיפורים על כאלו שנזקקו לישועה, ולאחר שבדקו את המזוזות גילו טעות חמורה. במיוחד בין שוכרי הדירות, אירע רבות שלאחר בדיקה התברר שמדובר במזוזות שבקושי כשרות, בלשון המעטה, ולאחר החלפת המזוזות בכשרות ומהודרות ללא שום חשש ופקפוק, הגיעה הישועה בחסדי שמים.

הבה ננצל אפוא את הסגולה המקורית הזו, בימים אלו של פשפוש המעשים. נבדוק את המזוזות, ושומר דלתות ישראל ישמור אותנו מכל פגע רע, נגע ומחלה, ונתברך בכתובה וחתימה טובה.

(הרב י' טברסקי, 'המבשר')

בודקים, אלא שלהלכה אין חיוב לבדוק אותם אם הם לא נחשפו לסיכון מיוחד, שהות בחום השמש, רטיבות וכדומה - לעומת זאת למזוזות הפתחים לכאורה ישנם יותר סיכויים להיפסל. בפרט אלו הקבועות מחוץ לבית במיקום שאין לנו תמיד פיקוח עליו.

ובכן, בשעה שתעלה על דעתנו המחשבה על חיפוש סגולה מיוחדת לקראת השנה החדשה, כדי לפעול ישועות גדולות ונצורות כפי שכל אחד מצפה ומייחל, זה הזמן לעשות את המאמץ הלא מדי גדול. להוריד את המזוזות, לפתוח אותן ולהעיף מבט האם הכל נראה כשורה, והיה אם נבחין בנקודה המעוררת שאלה, אזי נפנה זאת אל סופר ובודק מומחה ירא שמים מרבים. יהיו רבים שיעדיפו להעביר בכל מקרה את המזוזות לבדיקה, אך לכאורה אין זו חובה. כל אחד יעשה כפי כוחו ואוות נפשו.

דגש מיוחד מוטל על אלו המתגוררים בדירות שכורות, יחידות דיור במרומי גבהי הבניינים ולחילופין מחסנים צמודי קרקע

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם עדיף שאשה תתפלל בבית מאשר בבית הכנסת?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

אמנם בזמננו, דעת הגר"ח קניבסקי (דרך שיחה ח"ב עמ' רפח), שכיון שנשים מדברות ברחוב [שלא כבזמן הגר"א], כבר אין טעם שלא ילכו לבית הכנסת, וא"כ אדרבה, טוב שילכו ובכך ידברו פחות לשון הרע.

עוד כתב באגרת הגר"א שם, שיש להתרגל לשבת יחיד, כי חטא לשון הרע חמור מכל העברות, והוא כנגד כל שלוש העברות החמורות, כמבואר בתוספתא (פאה פ"א ה"ב). וכל מצוותיו ותורותיו של אדם אינו מספיק למה שמוציא מפיו, וצריך לרדת לשאול על זה הרבה מאד, וא"א לשער גודל היסורין והצרות שסובל בשביל דיבור אחד.

היום מתחילים בלימוד כלל ז' מהלכות רכילות. לשון ה'חפץ חיים' בתחילת סעיף א' הוא: "אין חילוק באיסור סיפור רכילות בין אם המספר איש או אשה...".

נידון מעניין מביאים לגבי כך בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו': באגרת הגר"א כתב, כי יותר טוב שאשה תתפלל בבית מאשר בבית הכנסת, כי א"א להינצל שם משמיעת לשון הרע וקנאה ודברים בטלים, וכ"ש בשבת ויו"ט שמתאספים לדבר, שעדיף שלא להתפלל כלל מאשר ללכת לביהכ"נ. וגם הבנות יותר טוב שלא ילכו לביהכ"נ, מפני שרואה בגדים ומתקנאת, ובאה ומספרת בבית, ומתוך זה באים ללשון הרע ושאר דברים.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

מדוע נמנעו רבי אברהם אחי הגר"א ורעייתו לעבור לגור בוילנא?

סוכה דף מג

ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים

האתרוג היה גבוה מידי מכדי שנוכל כל בני הקהילה לרכשו בשותפות, גם הסכומים הרבים שכל אחד הסכים לתת עבור האתרוג לא הגיעו למחיר אותו דרש הסוחר, והוא כנראה ימכור את האתרוג לקהילה אחרת, ועל כך אני מצטער, שבחג סוכות הקרב ובא לא יהיה לנו אתרוג ולא נוכל לקיים את מצות החג.

בראותי את צערו של בעלי - המשיכה הרבנית בספורה - הצעתי לו שכיון שאנחנו כבר מבוגרים וילדינו כבר אינם גרים אתנו, הרי איננו צריכים בית כה גדול, הבה נמכור את הבית ונקנה לנו בית קטן יותר, ובכסף שישאר נקנה את האתרוג עבורך ועבור כל בני הקהילה. בעלי הסכים להצעתי, אך כדי שהוא יהיה בטוח כי גם אני מסכימה ואינני אומרת כך מהשפה ולחוץ, ביקש כי אני יטפל בענייני המכירה והקניה של הבית. חיש מהר שלחתי להודיע לסוחר האתרוגים שלא ימכור את האתרוג לקהילה אחרת ומחר אביא לו את דמי האתרוג, מתווך הדירות מצא עבורנו בית חדש מול הבית הישן, ובכך זכינו כי יהיה לקהילתנו אתרוג נאה ומהודר, שמחתו של בעלי לא ידעה גבולות, הנה הוא זוכה לקיים מצוות לולב ואתרוג בהידור.

זקנה אני וחלשה, חיי באמת לא קלים - ממשיכה הרבנית לספר לרבה של וילנא - אינני בריאה וקשה לי מאוד, אך מה שמחזיק אותי היא העובדה שכל בוקר כאשר אני קמה, אני זוכה לראות את הבית שמכרנו עבור קיום מצוה, אינני מתארת לעצמי איך יראה יומי אם לא אראה בבוקר את הבית שמכרנו עבור האתרוג, אכן בוילנא יש לי הרבה נחת, וכמו"כ לא קל לי להטריח את ילדי לבוא לקידן לתמוך בנו, אך אינני מסוגלת לוותר על המראה המשמח הזה מיד יום ביומו - לראות את הבית שמכרנו עבור אתרוג, בלי זה ודאי לא אשרוד.

(דרשו - הרה"ג רבי ישראל ליוש שליט"א)

'קידן', עיר קטנה ליד 'וילנא', בה התגוררו רבי אברהם אחי הגר"א ואשתו הרבנית, יותר מעשרה ילדים היו להם וכאשר הם נישאו הם עברו לגור בוילנא, העיר הגדולה אשר היתה מטרופולין של מלך, תלמידי חכמים, רבנים ודיינים גרו בה, ועולם התורה פרח ושגשג בוילנא. לעומתה 'קידן' היתה עיירה קטנה ממנה לאין ערוך, הן בכמות והן באיכות.

לעת זקנותם של רבי אברהם ורעייתו, היו ילדיהם מגיעים אליהם מוילנא כל אחד בתורו, כדי לתמכם ולסעדם, טרחה גדולה היתה זו עבורם, אך הם עשו זאת בשמחה ובאהבה, הרי כיבוד אב ואם מצוה רבה היא. מידי פעם היו הילדים מציעים להוריהם שיעברו לגור לידם בוילנא, 'יש לכם בוילנא משפחה גדולה, נכדים ונינים לרוב, מה לכם לחפש בקידן, בואו וגורו ליד הנחת שלכם' היו מפצירים בהם הילדים. אך רבי אברהם ובעיקר אשתו הרבנית התעקשו להמשיך ולהתגורר בקידן, ולמרות כל הפצרותיהם של הילדים, ועם כל הקושי שלהם לבוא לכבדם בקידן, המשיכו ההורים להתעקש ולא לעבור לגור בוילנא.

שבת אחת הוזמנו ההורים - רבי אברהם ורעייתו לוילנא לשמחת בר מצוה של אחד הנכדים. ילדיהם ביקשו מהרב של וילנא שינסה לשכנע את אמם לבוא לגור בקביעות בוילנא, ובכך יוקל עליהם ועל הוריהם. קרא הרב לרעיית רבי אברהם וניסה להפציר בה לעשות כבקשת ילדיה, ענתה לו הרבנית: 'יהיה מה שיהיה, אני לא אעבור לוילנא, אך משום כבודו של הרב אספר לו מדוע רוצה אני בכל מאודי להמשיך ולהתגורר בקידן'.

וכה ספרה לו הרבנית: יום אחד ערב סוכות היה, בעלי חוזר מבית הכנסת כשארשת של עצבות על פניו, שאלתי אותו לפרש הדבר, והוא סיפר לי כי סוחר האתרוגים היה בבית הכנסת והציע לבני הקהילה אתרוג יפה ומהודר, אך המחיר אותו ביקש עבור

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לשמוע ולחשוב מיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 8 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

סוכה באורך מאה טפחים שרוחבה פחות משבעה טפחים - האם היא כשרה?

Noam Reykin Fenton/Flash90

כל הגבלה.

וסוכה שרוחבה פחות משבעה טפחים, אף אם אורכה הוא מאה טפחים, כך ששטחה גדול בהרבה יותר מהשטח המינימלי הנדרש לסוכה, שהוא ארבעים ותשעה טפחים רבועים, אין די בכך, משום שכאמור, נדרשת אפשרות של ישיבה בסוכה ראשו ורובו ושולחנו.

[שו"ע תרלד, א, ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

שטחה המינימלי של סוכה הוא שבעה טפחים על שבעה טפחים (כ"מ 56-67.2 ס"מ לשיטות השונות), משום שגודל זה ראוי לישיבת 'ראשו ורובו' של האדם ליד שולחן ברוחב טפח, לכל כיוון שאליו יפנה את שולחנו.

ונחלקו הפוסקים, אם ישנה עדיפות לישיבה בסוכה באופן שכל גופו בתוכה, או שאין בכך מעלה על פני הישיבה 'ראשו ורובו' בסוכה משום ש'רובו ככולו'. וניתן להגדיל את הסוכה ללא

מהו ההיקף הנדרש להכשרת סוכה עגולה?

ולמרות שלפי חישוב הנדסי מדויק אין אפשרות לרבע מתוך עיגול כזה שטח של שבעה על שבעה טפחים, אין להתחשב בכך, כיון שחכמינו ז"ל נתנו את שיעוריהם על פי אמת מידה גסה של היקף הכפול פי שלוש מהקוטר, ולא על פי המידה המדויקת יותר, המכונה 'פאָ', שהיא פי 3.14 לערך מהקוטר.

[שו"ע תרלד, ב, משנ"ב ד, ושעה"צ ד; ביאורים ומוספים דרשו, 7]

סוכה עגולה, צריך שיהא בתוכה שטח ריבועי של שבעה על שבעה טפחים. ולמעשה, צריך שהיקף העיגול יהיה לפחות פי שלוש מקו האלכסון של הריבוע של שבעה על שבעה טפחים; והיינו: קו אלכסון של ריבוע, הוא פי 1.4 מהצלע של הריבוע, ואם כן, קו האלכסון הוא 9.8 טפחים, וההיקף הנדרש הוא - 29.4 טפחים, (כ"מ 2.36-2.83 מ', לשיטות השונות).

האם ניתן לצרף מעקה אבן רחב של מרפסת להשלמת שטח הסוכה?

וסוכה גדולה, שיוצאת ממנה 'רצועה' ששטחה קטן משבעה על שבעה טפחים - יש אומרים, שהרצועה אינה נחשבת כסוכה, ויש שפקפקו בכך. ויש שחילקו בין רצועה שרוחבה ואורכה פחותים משבעה טפחים, שאינה נחשבת כסוכה; לבין רצועה שפתוחה לסוכה ברוחב של שבעה טפחים, שנחשבת כסוכה אף כשאורכה פחות משבעה טפחים.

[ס"ק א וביה"ל ד"ה סוכה; ביאורים ומוספים דרשו, 3]

כאמור, השטח המינימלי הנדרש לסוכה, הוא שבעה על שבעה טפחים. ואם חלק משטח הסוכה נמצא על גבי מעקה אבן נמוך ורחב של מרפסת, וכדומה - יש אומרים שאם הוא נמוך משלושה טפחים (24-28.8 ס"מ, לשיטות השונות), הוא מצטרף להשלמת שטח הסוכה; ויש אומרים שאף אם הוא גבוה משלושה טפחים, אם מעל לגובה המעקה יש חלל בגובה עשרה טפחים, הוא מצטרף להשלמת השטח.

* דין 'דופן עקומה' להכשרת סוכה, נאמר גם במקרה שהוא נצרך להכשרת מספר דפנות.
* במקרים מסוימים, בסוכה בעלת ארבע דפנות, ניתן לבחור את שלושת הצדדים בהם ישמשו הדפנות כ'דופן עקומה', וצד רביעי שיוכשר מדין 'פֶּסֶל היוצא מן הסוכה'; ושני אנשים רשאים לבחור בצדדים שונים בו זמנית, ויתכן שאף אדם אחד רשאי לעשות זאת.
* סוכה שגובה חללה פחות מעשרה טפחים, פסולה; וסוכה שגובהה עשרה טפחים אך קצוות ענפי הסכך יורדים לתוכה וממעטים את גובהה פסולה אף היא.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע לא ביטלו חז"ל את קריאת התורה בשבתות?

אולם, את קריאת התורה בשבת, וכן את קריאת המגילות בשבתות חול המועד, לא ביטלו חכמים, משום שהן מתקיימות רק בעשרה, ואין לחשוש שיחידים יטעו ויטלטלו את ספר התורה או את המגילה ברשות הרבים. וראה עוד במקורות, בנוגע לברית מילה - מדוע לא חששו שיטלטלו את התינוק או את הסכין ברשות הרבים.

[שו"ע תקפח, ה, ומשנ"ב יג; ביאורים ומוספים דרשו, 16-17]

מדאורייתא, מצות תקיעת שופר נוהגת אף בשבת, אולם, חכמינו ז"ל גזרו שלא לתקוע בשבת, מפני החשש שאילו בקיאים באופן התקיעה, יטעו ויוציאו את השופר לרשות הרבים, ואף יטלטלוהו שם, על מנת לקחתו לבקי שילמדם לתקוע, ויעברו על איסור מלאכת 'הוצאה' דאורייתא. ובדומה לכך, גזרו חכמים שלא לקיים את מצות נטילת לולב בשבת, וכן מצות קריאת המגילה, מחשש שיטלטלו את הלולב והמגילה ארבע אמות ברשות הרבים.

הלוח היומי

י"א באלול | הרה"ק רבי שלום יוסף מסדיגורא זצ"ל

יארצייט:

תרי"א: רבי שלום יוסף ב"ר ישראל (מרוז'ין) פרידמן זצ"ל, מסדיגורא, בעל רשפי קודש.
תרמ"ג: רבי אברהם יעקב ב"ר ישראל (מרוז'ין) פרידמן זצ"ל, האדמו"ר הזקן מסדיגורא, בעל אמת ליעקב.
תרמ"ט: רבי יעקב יהודה לייב ב"ר אברהם לוי זצ"ל, ראב"ד ירושלים.
תרנ"ג: רבי משה זאב קיטאי זצ"ל, אב"ד פיאטרה ניאמץ-רומניה.
תרנ"א: רבי זאב וולף ב"ר אברהם לנדא זצ"ל, מסטריקוב, בעל זר זהב-כתר תורה.
תרצ"ב: רבי אברהם יהושע ב"ר משה אריה פריינד זצ"ל, אב"ד נאסויד-הונגריה.

באלול צריך לשמוח או להיות עצובים?

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל אמר: "צריך לחזור בתשובה בגלל אהבת ה' ולא בגלל מרה שחורה, גם תשובה צריכה להיעשות מתוך שמחה - 'עבדו את ה' בשמחה'."

(גדולה שימושה עמ' תקסו)

נשתדל בימי התשובה לא להכנס לעצבות, ורק בזמן הוידוי והחרטה נצטער על המעשים המקולקלים, ואחר כך נשמח על הזכות להתקרב להשי"ת

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il